

Z E M P L É N.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

ELŐFIZETÉS ÁR
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr.
Bérmentetlen levelek
csak ismert korszakotól fo-
gadhatnak el.
Kéziratot nem adatna
vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A szilárdított minden gar-
mondor díja 20 kr.

HÍRDETÉSI DÍJ:
hivatalos hirdetéseknel:
Minden egyes szó után
1 kr.
Azonnali díj 50 kr.
Kiemelt díszbetűk a kör-
szettel ellátott hirdeté-
nyekért termékek szerint
minden 1 centiméter
után 3 kr számítatik.
Állandó hirdetéseknel
kedvezmény nyújtatik.
Hirdetést a „Zemplén”
nyomdába küldendők.

Felhívás.

Általánosan érzett közgazdasági bajaink or-
voslása, a vármegye közgazdasági állandó bizott-
sága, s a gazdasági egyesület céltudatos és hasz-
nos együttműködésének lehetővé tétele érdekében
— a fentforgó viszonyok között leginkább célra
vezetőnek vélném, ha a gazdasági egyesületnél
üresedésben levő elnöki állásra *Andrássy Sándor*
gróf körelnök választatnék meg.

Szokott bizalommal s a közügy érdekében
kérem tehát *igen tisztelt gazdátársaimat*, hogy ez
irányban hozzám csatlakozni s erről engem levél-
ben vagy üzenet útján értesíteni sziveskedjenek.

Hazafui üdvözléssel

Kelt S.-a-Ujhelyben, 1891. május 12-én.

Molnár István,

főispán,
mint a vármegyei közgazd.
állandó biz. elnöke.

Az első pünköshti csoda.

Az első pünköshti csodás esemény em-
léke ujul meg ma a Jézushoz ragaszkodó
szívek világában!.. A kegyelet s az abból
folyó ünnepies érzelmek és gondolatok
koszorúja környezi most ama hősokeket, kik
a legnemesebb önelhatározás hatása alatt
léptek ki a nyilvánosság mezejére, hogy
gátat vessenek annak az áramlatnak, mely
pusztulással fenyegette az idő keze által
előkészített fogékony talajba hullott szellemi
magvak fejlődésnek induló csiráit, s ez által
boldogabb jövőre való kilátást biztosítsanak
az emberiség számára!..

Vannak, még korunkban is, kik az első
pünköszt eseményének nemhogy feltűnő jelen-
tőséget nem tulajdonítanak, de sőt ábránd-
képletnek tekintik azt, melylyel az emberiség
jóhiszeműsége van próbára kitéve azok ál-
tal, kik, szerintük, arra hivatják, hogy a
csodák világában ringassák az élet labirin-
tusában vezetésre szoruló népet!..

Pedig az ilyenek szegényítő tévedésük-
ben önmagukkal, s a tapasztalati étellel
jönnek ellentétbe! Mert a világ csodaal-
kotásai, ámulatot keltő művei, s kimagasló
eseményei ma is ama lelki szikra fejlemé-
nyei, mely az első pünköszt napján lángba

borította a világot, és megteremté az első
pünköshti csodát!..

Az egyéni élet világában, a gyarló
testi szervek ama titokzatos átalakulása,
melyszerint azok az isteni szellem felger-
jedése pillanatában, s annak hatása alatt
egész odaadással engedik át képességüket
az ügy szolgálatába, s mintegy erejükben
megkésztetődve, rettegés nélkül mérköz-
nek meg a feladat sikerét kockáztató nehé-
ségekkel: az a megragadó s ámulatot keltő
csoda, melynek titka ma sem tárul fel az
emberi bölcsesség kísérletezései előtt! Miért
mosolyognál hát, ha kétezred évvel ezelőtt
az eszmélkedő lelkek kettős tüzes nyelvet,
repdeső fehér galambot láttak és sebesen
zugó szél zendülését érezték az első pün-
köszt napján!..

Midőn a Mester és tanítványok közt
a földi viszony végleg felbomlott; midőn
a tanítványok öneszmélethez jutva meg-
győződtek arról, hogy a Mesterrel test-
szerint többé nem lehetnek együtt; midőn
az egész lényüket átható feladat lehető
elővitele és sikeres megoldása módzatai
felett való tanácskozásban lelkeik érintkez-
tek, az életviszonyok eme legkomolyabb
és legfontosabb pillanatában megszülemlt
keblükben az önbizalom és annak ikertest-
vére: az akaraterő. Az isteni lélek ama
hevülete, mely akkor áthatotta idegeiket, s
tetre való készséggel tölté el keblüket, az
vala a lelkesedés sebesen zugó szelének
zengése, vagyis az első pünköshti csoda!..

Ha látod ama lázas tevékenységet,
mit a nemes lelkek a nemzeti avagy tár-
sadalmi élet oltáránál fejtenek ki; ha látod
hogy ezek némelyike az anyagi jólét, má-
sika a szellemi emelkedés alapját igyekezik
megvetni: tudd meg, hogy mindannyian a
pünköshti csoda hatása alatt forgolódnak
oly hű odaadással! Avagy ha kisebb
körben látod is azt, aki hű és igaz, annak
is a pünköshti lelkesedés tüze lobog szemé-
ben s lüktet életereiben!..

A pünköshti csoda az, mely kiemeli az

embert a porból és a földi dicsőség magas
latára vezet!..

A pünköshti fehér galamb ma is alá-
száll az ég felhőiből a föld népei közé
keresve, hogy kit ébresztszen tetre szár-
nyainak érintésével!..

A pünköshti kettős tüzes nyelvek ma
is lángolnak, elfogulatlanok ma is látják
azokat; ma is oda ül azokból mindenikre
egy; mindenikre akinek lelke fogékony-
sággal van eltelve az emberi élet nemes
feladatai iránt!..

És a pünköshti sebesen zugó szelnek
zendülése megzörgeti ma is az emberi ke-
lek ajtaját, s fel is nyitja azt azok előtt,
kik üdítő forrás után esengnek az élet
tikasztó hevében!..

Ne kicsinyeljük hát e nagy nap jelen-
tőségét, sőt inkább tekintsük azt úgy, mint
ami arra van hivatva, hogy éleszsze azt a
szellemi tüzet mely a tökéletesség felé
vezető ösvényen fokozatos haladásra kész-
teti az emberiséget!..

Ezen éltető melegség fuvalma, s ve-
zérő fényugarai előtt el ne zárjuk keblünket,
hogy mi is tényezőül szerepeljünk a világ-
egyetem isteni feladatának minél sikeresebb
megoldásánál!..

Málczai.

Vármegyei ügyek.

A közigazgatási bizott-ág, ömeltósága a fő-
ispán elnöklété mellett, f. hó 11-én ülést tartott.
Az alispáni jelentés felolvasása után ömeltósága
figyelmeztette arra a körülményre, hogy, a la-
pokból meritett értesülése szerint, a közigazgatás
államosítása esetére Zemplénavármegye, mely te-
rületét, népességét és közgazdasági viszonyát nézve,
mindig az elsőrendű vármegyék közé soroztatott,
most a másodosztályú vármegyék közt említettik.
Több mint valószínű, hogy a vármegyék osztá-
lyozása szerint fog meghatározatni a tisztviselők
évi javadalmazásának az aránya is. Mindezeknél
fogva kívánatos lenne tehát, hogy úgy a vár-
megye közönsége, mint a tisztikar idejében kifeje-
zést adjon abbeli jogos kívánságának, hogy Zem-
plén továbbra is meghagyassék az elsőrangú
vármegyék sorában. Az alispán köszönettel vévén

szokásaik, gondolkozásmódjuk világából anyag
lenne tucat számára. Hogy üdvözölték *Széchenyi*
első gőzhajóját, melyet a Tiszán felusztatott; az
ülésező egyházmegyei kormányzókat; ezek mind
oly tárgyak, melyeket elég hallani egyszer, hogy
el ne felejtjük soha, — nevéssünk rajta mindig,
ha eszünkbe jutnak.

Sir-irataik, miket kősa diákok lekaptak, leg-
pompásabbjai a temetői humornak, mire ők azt
mondják ugyan, hogy az *urak* még a *szomoruból*
is *nevetségest* csinálnak; de ki tehet róla, ha egy
életnézet, a *humor*, még a tragikumon, a gyász-
son is lel olykor-olykor nevetnivalót. Az imádko-
zás felséges, mégis elmosolyodunk, ha eszünkbe
jut a cigándi matyók imádkozása. Hiába! A hu-
mor sajátja ez, amit pedig oly sokra be-
cülünk, hogy érte szívesen eltűrünk még egy
kis neheztlést is, ha mindjárt a cigándi matyók-
tól származnék is az.

Csigánd egyike a legnagyobb községeknek,
hozzá majdnem tisztán kálomista.

A népesség és a papi fizetés oki és okozati
viszonyban levén egymással, gondolhatja nyájas
olvasóm, hogy a cigándi matyók papja sosem
lehetett rossz létben. Mikor a matyók szokásos
proventusok-kal (életfizetés) beállítottak a parókia
tágas szerűskertjébe: a buza és árpakévékből
összerakott kazal beillett volna egy nagy bazili-
kának — terjedeleme nézve. Láttára ennek, sok

T Á R C A.

Magáról — magának.

I.

Szemében sötét éj van,
Villámfelhős, vészes éj.
A merre csak szeme ragyog
A borúra ború kél.

Mégis, lássa, úgy szeretem
Ezt a lángtekintetet...
Hiszen olyan boldog vagyok,
Ha magáért — szenvedek!

II.

Könyvek között, fájdalommal
Könyörögnék térdre rogyva,
Maga pedig mosolyogva
Tekintene bánatomra.

Megmutatná: ez előtt sem
Voltam más, mint játékszere...
Törjön össze! Eltűrom, ha
Kenyér helyett hull rám köve.

III.

Maga kacag, ha a szerelemről
Szóbeszéddé lesz néha egy és más;
Ha oltárról van szó, amely nem dől
Porba, érje bár millió csapás...
Ha tudná: mi az igaz szerelem?
Dehogy kacagna! — Sírna én velem.

Maga csak kacag, ha bús hervadás
Ölő nyomait itt-ott észleli;
Ha fel-feltűnik a csillag hullás,
Vagy a levél ősz szél ha veri...
Ha szíve volna, de nem kökemény:
Dehogy kacagna! — Sírna úgy, mint én.

Kapás.

A kik a „matyánkkal piszkolódtak“.

(Életkép a cigándiakról.)

— A „Zemplén“ eredeti tárcája. —

Ki ne hallott volna valaha, mit azt, a ci-
gándiakról?

Érdekesség dolgában a jó palócok nem
igen mulják felül a cigándi „matyókat“. Csak
az a kár, hogy olyan avatott toll, mint a Mik-
száthé, nem fogta pártjukat, — irván róluk derü-
sül derüebb zánereket, melyekre sajátágaik,

Mai számunkhoz fél ív melléklet van csatolva.

vén e figyelmeztetést, kijelentette, hogy e dolog megbeszélése végett a tisztikart értekezletre összehívja s a bizottság közgyűlésén indítványozni fogja, hogy ebben az ügyben a kormányhoz felirat intéztesse. — *Tálya* község képviselőtestülete folyamodott, hogy a községbe csendőrs adassék. Az alispán szóval kérte, hogy *Karos* községben szintén egy órs állíttassék föl. Mindkét érdeket a belügyminiszterhez pártoló felterjesztést intéztek. — *Sztropkó* község azért folyamodott, hogy a reá utalt fogyasztási adó a kincstár által házilag kezeltesse. Folyamodását véleményezés végett a pénzügyigazgatósághoz utasították. — *Vicsmándy* Ödön főjegyző indítványából folyólag, felhívást intéztek a felső járások főszolgabíráihoz, hogy az Oroszországból kiüzt zsidóság beáramlása ellen hatósági intézkedéseket tegyenek, a községek képviselőtestületeit pedig idejében figyelmeztessék, hogy a letelepedési engedélyek megadásánál kellő óvatossággal járjanak el. — A vármegyei főorvos jelentése szerint a közegészség viszonyai nagyon kedvezők. *B-Zsadány* községben az egyptomi szembetegség megszűntnek mondható. A legutóbb teljesített vizsgálat alkalmával 529 egyén közül csak 9 szembeteget találtak, s ezek is a gyógyulás stádiumában vannak. — Az összeomlással fenyegető mernyiki templomot hatóságilag bezárták. — Az árvaszéknél áprilisban elintéztek 2007 ügydarabot, hátralékban maradt 855, a beadványok száma a múlt évihez mérten most több 1220 ügydarabbal. — A kir. ügyész jelentése szerint a rablétszám f. évi április végén 258, ebben elítelt 203. Élelmezésre panasz nincs, a közegészség kedvező. — A kir. tanfelügyelő meglátogatván Ujhelyben a *Weiss*-féle magán leányiskolát, abban a tanítás eredményét kielégítőnek találta, ellenben az izraelita szefárditközség által fenntartott iskolában az eredmény silány. A cséki és b.-szerdahelyi iskolák szép eredménnyel működnek. — A magyar nyelvet és népnevelést terjesztő egyesület céljára a közművelődési alaphoz, most újabban, 1385 forintot kiutaltak. — Kir. főmérnök jelentette, hogy a hátralékos közmunkák leszolgálása kellő folyamatban van. A kavicszállításra vonatkozólag az egyes községek részéről benyújtott ajánlatok fölött f. hó 17-én fognak határozni. A bodrogközi, nagy-mihályi, varannai, homonnai, szinnai és sztropkai járások területén talált kézi és igás minimisták beosztására vonatkozó tervezet elfogadtván, kötelességévé tétetett a körjegyzőknek, hogy a közmunkájukat természetben leszolgáló minimisták jegyzékét nyolc nap alatt az utbiztosoknak kézbesítsék. — *Mező-Zombor* nagyközségben a postahivatal megnyílik. — *Szervicsky* Ödön, közigazg., biz. tag ismételve sürgette, hogy az 1890. évi I. t. c. 85. §-ára való tekintettel, s az ott felsorolt tényezők mérlegelésével, a város hidak tarifái revízió alá vétessenek. Ily értelemben a közgyűléshez átiratot fognak intézni. — A kir. pénzügyigazgató jelentette, hogy április hó folyamán az egyenes adókra befizettek 30,257 frt 60 krt, hadmentességi díjban 664 frt 95 krt. Az eredmény mindkét címen kedvező, a f. évre kivetendő tőkeamat, járadék és IV. osztályu kereseti adók munkálata elkészült, s most a pénzügyminiszteriumnál van. — *Terjék György*, *Daróczi János*, *Csokina Sztankó*, *Demko Antal* és *Maczko András* kivételes «nősülési engedély» ért folyamodtak. Kérésük kedvező elintézést nyert. — Ezek során a d. e. 9-kor kezdődött ülés 11¹/₂-kor véget ért.

A kir. kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a Sárosvármegye területéhez tartozó *Kis-*

siralomvölgyi pap sóhajtott volna fel illetéknépen: »Istenem Uram! ez mind egy emberé.« Az irigység szikrájától lángolt fogott volna szívök azonnal. A cigándi matyók nem irigyelték ezt, sőt szívök büszkén dobogott, ha elgondolták: hogy ezt ők adják mind. Ha papjuk négy ficinkáló vaseresen végighajtott *Ujhely* piacán, a vásárra jött matyók keble dagadt, mint a vízbe merített spongya. Ha ekkor a lukai pap két száraz gebével arra megy, ki áll érte jót, nem történik e valami skandalum? A matyók utána kiáltják: »tilos a sebes hajtás.«

Egyszer azonban, hogy-hogy nem, a cigándiakat is megszállta az irigység ördöge...

Az ötvenes évek egyik nyarán gyenge termés volt sok helyen, főképp Czigándon. A matyó soh'se dalolhatta volna alkalomszerűbben, hogy: »Ritka buza, ritka árpa, ritka rozs.« És ebben a silány termésű esztendőben a *proventus*-kaszalnak, csak olyanak kellett lenni, mint máskor... Eleget is mondták, elég lenne most fél *proventus*: jártak *Nagy József* uramhoz is, a paphoz, mondogatták, hogy ő ugy sem lesz kisebb ur, nekik pedig nagy segítség lenne. *Nagy József* azonban azzal bocsátotta el őket, hogy ő azért mondja el a *miatyánkot* minden nap kétszer, hogy fizessenek.

No, ha már így van, hát megfizetik, de *Nagy József* uramnak adnak egy fricskát. Lesz erre alkalom. A fricska-adással a kurátort bízták meg. Ép hordás ideje volt.

Kaszalban volt az egész *proventus*. *Nagy József* uram ott hasalt a gyepen egy pokrócon sa-

Szeben szab. kir. városban az eddigieken kívül öt új, kizárólagos baromvásár tartassék, még pedig *január, március, május, július és augusztus hónapok első szerdái napján.**) Ezen vásárokat kizárólag állatok eladására és vételére engedélyeztetvén, azokon nem kis-szebeni (idegen) iparosok ki nem rakodhatnak és áruikkal meg nem jelenhetnek.

A kir. földmívelési miniszter felhívta a vármegyei törvényhatóságot, hogy a szőlőterületeken méhtenyézzéssel foglalkozó közönséget a méhészet üzésében a hatóságok ne akadályozzák.

Törvényjavaslat**)

a közigazgatás és az önkormányzat rendezéséről a vármegyékben.

(X. közlemény.)

IV. RÉSZ.

III. FEJEZET.

A közigazgatási bizottság üléseiben követendő eljárás.

A közigazgatási bizottság teljes üléseit negyedévenként minden január, április július és október hó első felében, a szakosztályok pedig üléseit havonként minden hónap első felében tartják. Az üléseket az elnök hívja össze és erről a tagokat legalább 6 nappal előbb értesíti. (241. §.)

A szakosztályok és a fegyelmi választmány határozatképességéhez az elnökön kívül legalább 2 tagnak és ezek közt legalább 1 választott tagnak jelenléte szükséges. (242. §.)

A közigazgatási bizottság ülései nyilvánosak; jogában áll a bizottságnak, ha ezt indokoltnak véli, zárt ülést tartani. A szakosztály és a fegyelmi választmány tárgyalásai a fenti korlátozással szintén nyilvánosak, azonban a közönség a határozathozatal idejére az elnök által mindenestre eltávolítandó. (243. §.)

Az ügyek rendszerint csak ülésben intézhetők el. Halasztást nem tűrő egyes sürgős ügyek, tárgyalást nem igénylő felsőbb rendeletek, valamint hozott határozatok végrehajtására vonatkozó rendeletek azonban az illető előadó előterjesztésére a bizottság elnöke által ülésen kívül is elintézhetők. Az ülésen kívül kiadott ügyek jegyzéke az illető előadó által a legközelebbi ülésnek bemutatandó. (245. §.)

Az ügyek az egyes szakelőadó által adatnak elő, az előadó határozati javaslata előre elkészítendő, a határozatok a jelenlévő tagok általános többségével hozatnak. Név szerinti szavazás mindig alkalmazandó, midőn birtokon kívül való feleb-bezethetés, vagy valamely kormányrendelet ellen való felterjesztés határozatát el. Szavazategyenlőség esetén az elnök dönt. (246. §.)

Minden határozat, melyre nézve a feleb-bezés kizárva, illetőleg a felső közigazgatási bírósághoz utasítva nincs, az illető miniszterhez feleb-bezethető; a) a főispán vagy helyette-e által; b) az egyes szakfőnökök, illetőleg helyetteseik által, az általuk képviselt közigazgatási ágat illetőleg; c) az érdekeltek által. A főispán és a szakfőnökök, illetőleg helyetteseik a feleb-bezést az ülésben is bejelenthetik és ez esetben indokaikat legkésőbb az ülés-

*) Tehát a legközelebbi barom-vásár július 1-én lesz, mely alkalomra ezennel felhívjuk a gazdaközönség figyelmét, Szerk.

**) Az országgyűlés képviselő házának közigazgatási bizottsága e napokban fejezte be a javaslat tárgyalását. A 38-ik ülésben a bizottság jelentését, melylyel a javaslat a Ház asztalára visszakerül, meghiteltetették. Szerk.

vanyuvizes bort fogyasztva. Ott volt a presbitérium is, iván a »mágnam áldomást.« A bor megmozgatja az ész billentyűit, tisztábbé tesz. A harmadik pohár után már folyt a beszéd a matyók ajkáról és növekedett a bátorság.

— Hej tisztelendő ur, jobb termés is ránk fért volna, — szólt a kurátor.

— Mi tagadás, kevés biz ez, ingerkedék velük *Nagy József*, rámutatva a kaszálra.

No csak ez kellett! Parázs a petroleomos hordóba.

— Kevés a miénk, a tisztelendő uré most is annyi, mint máskor, alig nézhet az ember a tetejére... Bizony sok ez egy *miatyánkért*.

A fricska meg volt adva. A presbiterek helyeslőleg bólintottak.

Nagy József nem olyan ember volt, hogy fel ne találta volna magát. Olyan volt ő, mint a macska, ha a toronyból dobják is le: talpra esik. Most még jókedvében is volt.

— Jól van kedves barátaim, szólt, ha ez a kaszál sok egy *miatyánkért*: teszek egy ajánlatot. Aki elmondja, de szó hiba nélkül, annak adom mindenestül, ugy, a hogy itt áll. Aki elakad, fizet egy forintot, tallérban.

Egymásra néztek a matyók. Helyes, elfogadjuk. Csillogtak a szemek... Egy *miatyánkért* egy kaszál termés! No *Nagy József* uram! Te az idén eléstél a *proventus*-tól.

Nagy János fölkel, intett, hogy kövessék. Mint mikor a diák tudja leckéjét brilliánsul s bizonyos büszkeséggel lép a terembe: ugy vo-

tól számított 8 nap alatt beterjeszthetik. A feleb-bezett határozatok a feleb-bezés beérkezésétől számított 48 óra alatt terjesztendő fel az illető miniszterhez. (252. §.)

A közigazgatási bizottság ügyrendjét a miniszterium állapítja meg. (256. §.)

IV. FEJEZET.

A közigazgatási bizottság tagjainak kötelessége és felelőssége.

A bizottság választott tagjai, ha a megbízást elfogadták, kötelesek a teendőkben eljárni. Ki a nélkül, hogy kimaradását kellően igazolná, egymásután 2 bizottsági, vagy 3 szakosztályi, illetőleg fegyelmi választmányi ülésben meg nem jelen, valamint az, a ki egy évig nem vett részt az ülésekben, ha távol maradását igazolta is, ugy tekintetik mintha a bizottsági tagságról lemondott volna és a bizottság köteles az esetet a törvényhatósági bizottságnak a 220. §-ban foglalt rendelkezések fogantatása céljából, bejelenteni. A ki tagságát ezen §-ban említett oknál fogva elvesztette, két évig újra nem választható. (258. §.)

Az elmaradás igazolásul elfogadható ok a) betegség, b) valamely közügyben, vagy nem mulasztható fontos magánügyben távollét. A fölött, vajjon az elmaradás igazolt-e, a bizottság vagy a szakosztály, illetőleg a fegyelmi választmány határoz, a határozat az illető bizottsági taggal közlendő. (259. §.)

V. RÉSZ.

Vegyes és átmeneti intézkedések.

A miniszterium felhatalmaztatik, hogy az ezen törvény életbeléptetésére szükséges átmeneti és egyéb intézkedéseket rendeleti uton állapítsa meg. (261. §.)

Ezen törvény életbeléptetése idejének meghatározása a miniszteriumra bízatik, kivéve ezen törvény 6., 7., 30., 260 és 261. §-ait, melyek 1892. január 1-én lépnek életbe. (262. §.)

Az életbeléptetés napjától fogva a vármegye-törvényhatósági közigazgatási tisztviselők ideiglenesen alkalmazott állami tisztviselőknek tekintendők. A választott tisztviselők állásaikat, legkésőbb választás utján nyert megbízásuk lejártáig, megtartják, e közben csak fegyelmi uton mozdíthatók el és csak annyiban helyezhetők át, amennyiben az a megválasztásuk idején érvényben levő törvények megengedik. Választás utján nyert megbízásuk lejártával kinevezés által véglegesíthetők vagy nyugdíjra, illetőleg végkielégítés tarthatnak igényt az esetre, ha az erre való jogcimet az illető törvényhatóság érvényes szabályrendelete biztosítja, és oly mérvben, minőt a szabályrendelet megállapít. (264. §.)

Élethossziglan kinevezett törvényhatósági tisztviselők és községi körjegyzők 1895. végéig ideiglenesen alkalmazott állami tisztviselőknek tekintetnek, s ha alkalmasnak találatnak, legkésőbb 1896. január 1-éig vagy véglegesen alkalmazandók vagy szerzett igényeik alapján nyugdíjazandók. (265. §.)

A vármegyei közkórházak vagy más intézeteknél működő egyének, valamint a jelen törvény során állami alkalmazásba át nem vett közegek ezentul is törvényhatósági közegeknek tekintendők, s a mennyiben a helyben hagyott szabályrendelet alapján alkalmazást nem nyernek, szerzett igényeik alapján nyugdíjazandók, vagy végkielégítésben részesítendők. (267. §.)

A tisztii főügyészek megbízásuk tartamáig a főügyészi címet megtartják, de főügyészi állásuk alapján csak ügyészi állást igényelhetnek a 264.

nult a 12 matyó presbiter... elől a pap, egyenesen a templomba...

Nagy József helyet foglalt az ő papszékeben, a presbiterek szokásos helyeiken. Most jön a katalóni ütközet.

Van egy furcsa állapot, ugy nevezik, hogy *lámpaláz*. A ki beleesik, akkor esik bele, ha szokatlan szerepet vállal. Így történt a matyókkal is. *Nagy József* ugyanis ismerte embereit s az elmondás helyéül a katédra jelölte ki.

Kis János volt az első gladiátor. Ugy elakadt, hogy elég lett vón' kihuzni hat ökörnek. Hasonlóképp járt a második, így tovább tizenegy.

Csak a kurátor volt hátra. No! ez víz el a nagy ternót. Tud ez szólni, a hol kell. Az irigység a vert had részéről most már ellene irányult. Ez elviszi a *proventus*-t.

Felemelkedett... Mint ki nagy munkához kezd, torkát megköszörlte háromszor. Azután odalépett *Nagy József* uram székéhez és így szólt: »sohse piszkolódjunk avval a *miatyánkkal*, megadom inkább az egy tallért.«

Nagy József egy szót sem szólt, mert szó nélkül is megállapította a tekintélyét, örökre.

De a tizenkét matyónak sehogyse fért a fejébe, mikép süllhetek ők bele abba, mit nyaktávaló kötéskor meg oldáskor, reggel is, este is, mindennap elmondanak.

A matyó átmenne a lelkeken, ha azt mer-néd mondani:

»Sohse piszkolódjanak avval a *miatyánkkal*.«
Péter Mihály.

Folytatás a mellékletben.

§ ban említett ideig; ellenben a jogtanácsosi állás ujonnan szervezett hivatalnak tekintetik, mely akár a jelen tiszti főügyészek, akár más minősített egyének kinevezésével tölthető be. (268. §)

A jelen törvény hatályba lépte előtt megválasztott főszolgabírák alkalmaztatásuk idejére a főszolgabírói címet a jelen törvény hatályba lépte után is megtartják. (270. §).

A vármegyék szolgálatában álló szolgák, amennyiben alkalmasak és állandó jelleggel vannak alkalmazva, szabályszerű fizetések fentartásával átveendőek. (271. §).

Felhatalmaztatik a ministérium hogy azon főispánokat, kik állandóan a vármegye területén laknak, ezen törvény életbe léptetésétől számított 1 évig kivételesen felmenthesse azon kötelezettség alól, hogy állandó lakásukat a vármegye székhelyére tegyék át. (272. §).

A megállapított fizetések, lakberek és átalányok az azokat élvezőkkel szemben le nem szállítandók Jövedelmező mellékfoglalkozás vagy egyéb járulékok beszüntetése azonban fizetés leállításának nem tekinthető és minden kárpótlás nélkül elrendelhető. (273. §).

A vármegyék épületei és ezen épületek oly lakrészei, melyek közigazgatási célokra, közigazgatási tisztviselők hivatalos vagy magán használatára szolgáltak, a jelen törvény hatályba lépésével, a vármegyék tulajdonjogának épségben tartása mellett, a belügyminister rendelkezése alá helyeztetnek. Az önkormányzat gyakorlására szükséges helyiségek a törvényhatóság rendelkezésére bocsátandók. A közigazgatási célokra átengedett épületek fentartási költségeit az állam viseli. A közigazgatási célra eddig használt ingóságok és felszerelések ezentúl is a közigazgatás céljaira használandók fel. (274. §).

A vármegyék pénztárai és számvévségei 1895. december 31-ike előtt is megszüntethetők, ez esetben azonban a választott közegek vagy más megfelelő állásra elhelyezendők vagy illetményeik élvezetében megbízásuk tartamára meghagyandók. Az élethossziglan alkalmazott közegek a 265. §-ban előirt elbánásban részesítendők. (275. §).

Az értékeknek a vármegyék részéről való átadása és a vármegyei központi adóhivatalok részéről való átvétele a belügyminister és pénzügyminister által kibocsátandó utasítás szerint, vegyes bizottság közreműködése és az átadott, illetőleg átvett értékek leltározása mellett eszközöndő. (276. §).

Ezen törvény életbeléptetésétől kezdve az 1876: VI. 1883: XV. és az 1886: XXI. t.-c. -- ezen utóbbi törvény 1. és 59. §-ai kivételével, -- valamint egyéb törvények, kormány rendeletek és törvényhatósági szabályrendeletek, melyek ezen törvénnyel ellenkeznek, a vármegyékre nézve hatályukat veszítik. (280. §).

Ezen törvény végrehajtásával a ministérium bizatik meg. (281. §).

Budapest, 1891. március 7-én.

Gr. Szapáry Gyula s. k.
mint belügyminister.

Hirek a nagyvilágból.

Natalia, a cár kivánságára, szép szerével elhagyja Szerbiát s így a régenség örül, hogy a makacs asszony eltávolítása végett nem kell erőszakos eszközökhöz nyulnia.

A nihilisták keze. Szenzációs hír érkezett az orosz cári család szorongatott állapotáról. A muzka trónörökös, *Alexandrevics* Miklós hg.-et, Kelet-Azsiában egy japáni zsendár karddal megtámadta s rajta súlyos sebet ejtett. *Miklós* hg. emiatt most *Tokió*-ban várja felgyógyulását. *György* hg., a másodszületett fiu, hiába keresett menedéket a délszaki tengerek enyhe égővénben, baja fokozódott, s most *Athén*-ben reménykedik. A cárné makacs idegbajban szenved.

Hirek az országból.

Grünwald Béla, Zólyomvármegye születettje, országgyűlési képviselő, a magyar parlamentnek egyik kimagasló alakja és disze, a vármegyék álamosítása eszméjének megpendítője, s annak szóban és írásban legbátrabb előharcosa, -- még hosszú időre érdemes él tének, f. hó 4-én, Párisban, önkézzel véget vetett. Halálának híre a legmélyebb s legigazabb részvétet keltette mindenfelé, mondhatni az egész országban, sőt a külföldön is, hol nevét ismertté, híressé és tiszteltté tette. Közéletünk *Grünwald* kimúlásában, éppen most, midőn a reform-eszméknek hősi gladiátorát készültünk megkoszorúzni ő benne, -- a legelőkelőbb szellemek eltűnését gyászolja. A kor történetírója majdan a nagy *Széchenyi István* és *Telesky László* grófok, a szintén tragikus véget ért jeles hazafiak sorában, kikkel eszme-rokonságban állott, jelöl *Grünwald* számára előkelő helyet. Nyugodjék békében. Áldás emlékére!

A közigazgatási törvényjavaslat általános tárgyalását, előre láthatólag, f. hó 29-én kezdi meg az országgyűlés képviselőháza s valószínűleg még a nyári szünet előtt be is fejezi. A részletes tárgyalást, több mint valószínű, hogy elodázzák szeptemberig. E hírrel kapcsolatban megemlítjük, hogy a javaslat előadójaul *Perczel* Dezső képviselőt, a volt alispánt, választották meg.

A vármegyék államosítására vonatkozó javaslat címét a bizottság így stilizálta: »Törvényjavaslat a vármegyei közigazgatás rendezéséről.«

A ciszterci rend zirczi apátjává *Vajda* Ödönt választották, kit Ófelsége az egyesült ciszterci rendü apátságok valóságos apátjává nevezett ki.

Színház.

Szombaton, máj. 9-én, *Sardau* Viktor színművét, *Fedóra*-t, adták *Kisné* Breznay Anna jutalomjátékául. Feltűnt a közönség közönyössége; mert *K. Breznay* A. a társulat egyik leghasznavehetőbb s legügyesebbik tagja s habár játékát színházlátogatóink mindig élvezettel nézik, jutalomjátékáról mégis távol maradtak. Ez olyan valami, amit megmagyarázni nem tudok. De ha elmaradt is az anyagi, meg volt az erkölcsi siker; mert a jutalmazandó a címszerepet (*Fedóra*), ezt a nehéz, fáradszó és hosszú szerepet, valóban kifogástalanul alakította. Hálás is volt játéka iránt a csekély számú közönség. *Breznay*-t még nyílt jelenésben is többször kitapsolta; tisztelői pedig négy gyönyörű virágcsokorral lepték meg. Hozzá járult az est sikerének emeléséhez *Bihary* (Spanof Lorisz) elég szabatos játékával.

Vasárnap az országosan ünnepezt művésznőknek, *Sz. Prielle* Kornéliának első vendégjátékául *Csiky* vigjátéka, *A bútorékok*, mérsékeltlen felemelt helyárok mellett is zsufozásig telt ház előtt. Nem akarunk, mert gyengéknek érezzük magunkat arra, e helyen a művésznő játékáról kritikát írni; ne hogy ránk fogják, hogy mi, mint a közvélemény mindennapos tolmácsolói, talán a művésznő játékának magasztalásában versenyezni akarunk a vidéken dívó színi-kritikakkal. Menten isten! Minket a tomboló taps és élénk tetszés-zaj magával ragadt ugyan, de pártatlanná tesz. Ép azért csak *referádat* adunk *Prielle* játékáról. Ugy alakította *Szidoniat*, hogy minden egyes vonása csakis az esztétikailag szép felé hajolt, sőt az is volt. Méltóságosan és nyugodtan, mihez mi a társulat részéről alig-alig vagyunk szokva, játszott. Hanghordozása a legkisebb árnyalatban is természetes volt; gyengén, de érthetően beszélt mesterkedtség nélkül. Egy-egy erősebb kitérésnél a fájdalom, bú, bosszu, uralkodni vágyás meglátszott arcán is. Szóval: *egyszerűségével* meghódította magának a közönséget, mely egy óriási koszorúval róttá le tisztelőt a művésznő iránt. *K. Breznay* (Szerafin), *Boross* (Solmay), *Bihary* (Rábay) és *Bogyó* I. (Gizella) leginkább megállták helyüket a nagy művésznő mesteri játéka mellett.

Hétfőn a négy felvonásos *Belot-féle* dráma, *Sz. Prielle* Kornélia második vendég-játékául, *A 47-ik cikk*. *Sz. Prielle* azt az ellenszenves szerepet (*Cora*), mely egész darabon át csak visszataszítást szül maga iránt, mesterien alakította és játszotta meg. *Cora*, ez a bosszujának élő, minden emberies érzésből kivetkezett, egyedül örült s mondhatnók érzéki szerelmének élő lény, ki mindent feláldoz a saját céljának elérésére; ki a legutaltosabb eszköztől, a hamis bevádolástól, sem riad vissza bosszujának kielégítésére; ki alacsony lelkének még alacsonyabb vágyaival hálózába keríteni óhajt és akar egy alapjában becsületes embert, míg a nemezis utól nem éri: *Sz. Prielle* kezében olyan alakká vált, kinek egész működése iránt feszült érdekekkel viseltettünk. Különösen az *örülés jelenésében* ragadta el a közönséget pártatlan s legapróbb ízében is természetes játékával. *K. Breznay* A. (Marcelle), *Boross* (Mazilier) meg *Bihary* (Gerand György) elismerésre méltó igyekezettel emelték az »ensemble« t. A közönség zsufozásig megtöltötte a házat s a művésznőt első kilépése alkalmával több elegáns virágcsokorral lepték meg.

Kedden, telt ház előtt, a művésznő harmadik vendégjátékául, *A nagymama* című kedves kis vigjáték, *Csiky* Gergelytől. Az igazi minta-nagymamát, az övéiért élő s csak az édes multon elmerengő nagymamát mutatta be a zsufozt házának *Sz. Prielle* a mai forsz-szerepében. Olyan rokonszenves, megnyerő, az övéivel banni tudó *Szerémi* grófné a most élő színész világban csak egy lehet, s ez -- *Sz. Prielle Kornélia*. Talán ő róla, vagy alakításáról írta és írhatta egyik fiatal lantosunk:

Fekete fürtökkel
Nagymamának lenni,
Nem lehet annál szebb
En azt hiszem. -- semm!

De mégis -- egy talán:
Redőkkel a képen
Ifjunak maradni
Ősz hajjak díszében.

Mert *Prielle* olyan volt! Ősz hajjal is ifju tüzü játékos, kit szeretnénk mindannyian a *mi nagymamánknak* mondani. Legjobban megragadta szívün-

ket, amidőn a madárról, a virágról, a haragos öreg bácsiról szóló románcot elmondja *Márthának* (*K. Breznay* A.), akit aztán, mert ez is folytatja, illetve kiegészíti a románcot, unokájának ismer fel. *Boross* (Tódorka) és *Nikó* (Szerafin) jó ízű kacagató alakot nyújtottak; *K. Breznay* A. (*Mártha*) gyönyörűen szavalt; *Bihary* (Kálmán) jó volt; *Bogyó* Ilonka (*Piroska*) ici-pici szerepében elevenen és kedvesen játszott.

Szerdán, népelőadásul, *Quasimodó* a notredame-i toronyór. A csekély számú közönség elég jól mulatott e darabon, különösen *K. Breznay* A. (*Eszmeralda*) játéka tetszett nagyon. *Boross* (*Clopén*), *Nikó* (*Zservéz*) és *Bihary* (*Clod-Frollo*) meg *Balogh* Pista (*Fübsz*) jók voltak. *Kishonti* (*Quasimodó*) éktelen kiáltozást művelt, maskja pedig nevetésgesen rosz volt. Olyan pupot még soha életben sem láttam. Aztán mikor meggyilkolják, milyen esztetika-ellenes pozícióban fekszik a földön! Nem, uram, ez nem »szekszpíri kitanítás« szírint volt játszva, s alakítva!

Csütörtökön a vendékművésznő jutalomjátékául a *Csiky* írta *Proletárok*, telt ház előtt. *Szedervári* Kamília (*Sz. Prielle*) játékát végtelen sok taps és virágcsokor jutalmazta. Óriási hatást keltett, mikor a puncstól neki hevülve, Irénnek felledi a titkot, hogy nem édes gyermeke neki. A különben egybehangzó és elég jó játékot egy inci deus zavarta meg. Egyik szereplő, aki abban a jelenésben egyik fő személy volt, mert neki kellett volna esküvőre menni a reá várakozókkal, nem jött a színpadra. Kénytelenek voltak a függőnyt lebecsátani s a közönséget várakozásban hagyni. Ezt leszámítva *K. Breznay* A. (Irén) elegáns alakítást nyújtott. *Bogyó* Ilonka (*Borca* szakácsné) elevenen játszott; *Könyves* (Darvas), ki ma mutatta be magát először közönségünknek, ügyesen szavalt; jó és kellemes orgánuma van, elég ügyesen mozog csak a gesztusai esetlenek kissé, mert mindig *egyformán* emeli kezét a szívéhez. *Boross* (Timót Pál) mint mindig, ma is kifogástalan volt. *Halmay* (Zátonyi) elég ügyes volt. A kis *Friedrich* Teréz (*Senki* Gáspár) olyan othonosan játszott, mintha tudj' isten mióta színész lenne már.

Pénteken közkivánatra *Sz. Prielle* Kornélia bucsufelépéséül fel ház előtt a *Nagymama*. Erről az előadásról csak azt mondhatjuk, amit már a nagymamáról mondtunk; legfeljebb azt tehetjük hozzá, hogy az előadás kerekdedebb, egybehangzóbb volt, mint az előbbi.

Tegnap *Halmay* jutalomjátékául *Hoffmann* meséi, operet.
Erről jövőre. Omega.

Különtélek.

T. olvasóinknak boldog pünkösdi ünnepeket kívánunk!

(József főherceg) Ófensége, mint értesülünk, a jövő hó 17-én Ujhelybe érkezik és 18-án szemle és vizsgálat alá veszi az itteni honvéd-zászlóalj.

(Személyi hírek). *Wekerle* Sándor dr., kir. pénzügyminister ur excellenciája és kedves családja, a pünkösdi ünnepekre főispán ömeltóságához Kelecsenbe érkezett. Isten hozta! -- *Koráb* Eugén lovag, sorhajóhadnagy, s *Rehm* Edgar, cs. és kir. vezérkari százados, a környéken teljesítendő haromszögelési munkálatok teljesítése céljából Ujhelybe érkeztek.

(*Sz. Prielle* Kornélia Ujhelyben.) Az országosan ünnepezt művésznőnek Ujhelyben tartózkodását az itteni hölgyek emlékezetessé és kedvessé akarván tenni: tiszteletük jeléül 15 üveg *javabeli asszu* borral lepték meg; ezenkívül minden egyes fellépése alkalmával több virágcsokorral és egy szép koszorúval kedveskedtek neki. Hogy szórakoztatásban sem volt hiány. mutatja az a szűkebb-körü kirándulás, melyet a művésznő tiszteletére szerdán, f. hó 13-án, rendeztek, s melyen az elsőrendű színészekon kívül az ujhelyi társadalom több előkelő tagja is részt vett. *Sz. Prielle* ez alkalommal *Széphalomra* rándult, hol a *Kazinczy* emlékére emelt mauzoleomban meghatottan időzvé, onnan az u. n. *ungvári* pincék közé jött, hol a társaság többi része fényes oszonnával várta. Az ünnepezt művésznő megemlékezvén arról, hogy 21 évvel ezelőtt Ujhelyben tartózkodott: többszörösen ismételte, hogy az ujhelyiek szíves vendéglátására mindenha örömmel emlékszik és fog visszaemlékezni s őket feledni sohasem fogja. *Sz. Prielle* a tegnap reggeli vonattal utazott el városunkból M.-Szigetre, a *Pável* féle sósfürdőbe. A város fájdalalmát s rövidke mondat édességével nyomtuk el: *A visszontlátásra!*

(Városi ügyek). A képviselő-testületnek folyó évi ápril 27-én tartott közgyűlésében következő tárgyak fordultak elő: a *Széchenyi-téri* park építése tárgyában *Ember* Ernő Mihály által beadott interpellációra a város előljáróságának jelentését tudomásul vették. -- *Bolgáry* Andrásnak a *Széchenyi-tér* parkká alakítását elrendelő határozat ellen beadott felebbezését, mint elkészített, felebbezőnek visszaadták. -- A helybeli nagy gimnáziumnak főgimnáziummá emelésére eszközölt gyűjtés eredménye bejelentetvén, 26,000 forint erejéig a készfizei jótállást a város közönsége elfogadta. --

A vágóhidnál teljesített pótlólagos munkákra vonatkozó terv és költségvetés elfogadtatván, árlejtés megtartása végett a gazdasági bizottságnak kiadták. — A m. kir. államépítészeti hivatal a kisdudóvó átvételét eszközölvén, vállalkozónak végjárán-dóságát 376 ft 59 krban kiutalták. — A Bohus-féle ház előtt lévő közút átrakatását és a vállalati összegnek kiutalását jóváhagyólag tudomásul vették. — A róm. kat. temető előtt fekvő közter befásításával a város főbíráját megbízták. — Lip-tók Borbála helybeli illetőségű elmebetegnek havi 8 forintért való elhelyeztetését tudomásul vették. — Az államépítészeti hivatal a közbiztonsági-hidnál egy vállalkozók által eszközölt munkákat átvevén, a vállalati összegeket kiutalták. — Végül a Talamono Paulo olasz burkoló mester által még az 1887. évben teljesített kövezeti munkálatoknak végleges átvételét elrendelték.

(Országos vásár.) A f. hó 14-iki orsz. vásár képén meglátszott, hogy csak amolyan rosszul sikerült *potvásár*. Ugy szarvasmarhát, mint lovat, csekély számban hajtottak eladásra. Az iparosok is gyengélik a vásárt. Lop sról, ami ritka dolog, a rendőrség nem értesült.

(Nyári multság.) Az ujhelyi polgári olvasó-kör elhatározta, hogy a *Torszás-on* nyári mul-taságot rendez. A multság napját a választmány ma fogja kitűzni.

(Halálozások.) *Illasevits* László, ujhelyi vasút állomási vendéglős, f. hó 12-én 61 éves korában meghalt. Az elhunyt lengyel származású ur ember volt s mint huszár főhadnagy részt vett a 48/49-iki magyar szabadságharcban; különben mindvégig mint jó hazafi és kitűnő konyháju vendéglős volt széles körökben ismeretes. Az ujhelyi állomás restaurációját is olyan csinnal és izléssel ren-dezte be, hogy hozzá fogható a provincián nin-csen. Temetése f. hó 13-án délután nagy részvét mellett ment végbe. Testületileg kísérték a koszo-rukkal borított koporsót az ujhelyi 48/49-iki hon-védék, a vasuti tisztviselők és pincések egyesülete. Halálát neje, fia és leánya férj. Bajkor Béláné gyászolja. A temetőben fájó megilletődéssel *Ba-jusz* József vett érzékeny bucsu koporsójától, a 48/49-es bajtársak nevében. Áldás emlékére! — *Barna* Sándor, köz- és váltóügvedő, f. hó 13-án 42 éves korában meghalt. Évek óta emésztette a sorvasztó betegség, mely végre élete árán váltotta meg gyöttrő szenvedéseitől. Halála igaz fájdalmat és részvétet keltett családjá, rokonai, barátai és nagyszámu ismerősei körében. Ez a részvét 15-én d. u. végbement temetésén osztatlanul nyilvánult. Kar-társai díszes koszorut helyeztek a család és ro-konság többi koszoruihoz, melyek koporsóját főd-ték. Mint szolgálaton kívül álló honvédfőhadnagyot a honvédtisztikai testületileg kísérte utolsó utjá-ban. Nyugodjék békében!

(Tornaverseny.) A holnap kezdődő buda-pesti középiskolai országos tornaversenyben az ujhelyi gimnáziumnak ötödik és hatodik osztályá-ból 16 tanuló vesz részt. Tegnap délből utaztak el, *Vandruska* Antal tornatanár vezetése alatt. Olimpiai babérokkel térjenek vissza!

(Az Edison-féle fonográf), ez a világ csodája, ellátogatott Ujhelybe pünkösdi csodának, — még pedig tökéletesbitett kiadásban. Az új gép abban különbözik a régítől, hogy dinamó-elektromos erő hozza működésbe, tetszés szerint szabályozható, gyorsabb vagy mérsékeltebb tempóban, egészen úgy mint a hallgatónak kedve tartja. A reprodukált hangot egyszerre hatan hallhatják szétágazó kauszukvezeték segítségével, melynek ebonit végeit a hallgató egyén füleihez illeszti. *Csillag* A. József, az Ujhelybe érkezett fonográf tulajdonosa, nekünk a bemutató előadáson a *Rákóczi-indulót* (zongora-hangokon) *Kossuth* Lajos szavait, *Nagy* Imre szavallatát *Juliusz* Cézáról, *Fásza*-nak egy hatalmas deklamációját az Elektrából és egy londoni postakürt-szólót reprodukált oly hű után-zatokban, hogy azokból még a beszélőknek hang-szinezete, sőt a lehelvétel mozzanata is kiérezhető volt. A fonográf a *Magyar-Király* szállóban van kiállítva s személyenkint 50 kr belépő díjért hallatja magát.

(Esküvő.) *Szabó* Sándor, vármegyei hivatalnok, e hó 11-én esküdött örök hűséget S.-a. Ujhelyben *Cserbik* Ilona kisasszonynak.

(Fagyos szentek) *Pongrác*, *Szervác*, és *Bonifác* uraságok ez idén nagyon szerényen s tisztés-egesen viselték magukat. Derült, kellemes, meleg időt hoztak magukkal. A gazdák még legsziveseb-ben fogadták *Szervác* ot, aki bőrig átázott ruhában jelent meg, kissé megpaskolva a borszószem nagy-ságu jégesőtől. — Egyébként, hogy ennek a három jó urnak milyen kevés köze van az idő-járáshoz, kiolvasható életírásukból, mely dióhéjba szorítva im itt következik: *Pongrác*-ot 14 éves korában a keresztényeket üldöző Dioklecián császár lefejeztette. *Szervác* a negyedik század végén, tehát abban a korban, mikor a „holtkéz birtok-kát” még nem ismerték, püspök volt ugyan, de olyan szegény mint a templom egere. *Bonifác* ugyan pápa volt, de semmi köze a kalendárjához, melyet Gergely pápa javított. Mégis azt a három szentet okozza a köznép, ha a vetése elfagy. Ez a három szent tulajdonképpen olyan viszonyban van a nevenapjával, mint a helyzet-vigjátékban a

hős a cselekvénnyel. Maga komoly, férfias jel-lem, hanem a helyzet teszi komikussá. Ennek a három szentnek is az a szerencsétlensége, hogy május három középso napjára esnek, mikor az időjárás közönségesen eszelősködni szokott.

(Tűz támadt) tegnapelőtt este a korona-ut-cai 687. számú házban lévő Deutsch Ábrahám szatócs boltjában. Ismeretlen okból az áruasztal alatt elhelyezett gyufa gyulladt meg. Szerencsére ideje-korán észrevették és beoltották. A károsodás így is 50 ft körül jár.

(Nyilvános számadás.) A zemplénmegyei árvek részére a sátoralja-ujhelyi ev, ref. fi-skola I—II osztályában adakoztak a következők: *Veisz* Sándor 40, *Pfeiffer* Endre 20, *Jakab* János 10, *Bretz* Gusztáv 20, *János* Jenő 10, *Juhász* Jenő 20, *Szepessi* Lajos 20, *Pintér* Géza 20, *Toma* Gyula 5, *Toma* László 5, *Fuksz* Dezső 8, *Lipcsei* Tivadar 5, *Csenkey* Géza 4, *Nagy* Bandi 4, *Pányoki* Lajos 3, *Soltész* András 2, *Soltész* József 2, *Bitzek* József 2 krt, összesen 2 ftot.

Molnár Gyula, ref. tanító.
(A bodrog-keresztúri országos vásárnak) ju-nius hó 5-ike helyett május hó 21-ik napjára való áthelyezését a kir. kereskedelmi minister meg-engedte.

(Tóba fult.) K.-Helmecsről írják, hogy ottan egy kis liba-pásztor-leány a malom mellett elterülő tóból ki akarván hajtani az őrizetere bizott libákat, utánuk indult a tóba. Mindig beljebb és beljebb menvén az előtte uszó libák nyomán, egyszer csak elmerült szegényke s oda veszett. Eltűnését csak későn este vették észre, mikor a libák a leányka nélkül érkeztek haza. Hasztalan keresés után csak másnap lelték meg, mikor hulláját a víz felvetette. Kit terhel a felelősség: a hatóság fogja megmondani.

(Öngyilkosság.) *Róth* Bernát, nagy-mihályi származású honvéd az ujhelyi zászlóaljnál, f. hó 11-re viradólág szállásán revolver lövéssel véget vetett életének. Az öngyilkosság okául életunt-ságot emlegetnek.

(Veszett kutya) mart meg *Kudlócz* község-ben e héten hat embert, kiket a homonnai főszol-gabiró ápolás végett Budapestre már el is szállít-tatott a Pásztor-intézetbe.

(Tudomásul.) A község-nevek átmagyarosi-tását tárgyzó közleményünk térbeli viszonyok miatt ebből a számból kimaradt

(Egy jó házból való) fiú tanoncúl fölvételik *Szalay* Pál fodrász-termébe S.-a.-Ujhelyben.

(Fürdő megnyitása.) A *Trencsén* vármegyében évről-évre látogatottabb rajecz-templi fürdőben az idei évad f. hó 15-én megkezdődött. Ezen a fürdő helyen az eddig alkalmazásban volt kúra-módokon (természetes meleg timsó, vastartalmu fürdők, hideg vizkúra, massage) kívül ez idén meg a *Kneipp-féle viz-kurát* is fogja alkalmazni *Janovics* Sándor dr. fürdőorvos ki a *Kneipp* kurát *Wörishofen*-ben tanul-mányozta. Tudósítónk úgy a fürdőt, mint az ott divó gyógyítás módzatait részletesebben is fogja ösmertetni. Most csak azt emlíjük meg föl, hogy ezt a hirben névben emelkedő fürdőhelyet *Károly* *Lajos* főhg. és neje *Mária Terésia* főhg.-asszony a mult őszszel magas látogatásukkal tüntették ki.

A „Gizella”-egyesület leányok kihazasítá-sára Bécsben. Ezen egyesület az elmúlt évben is, úgy mint az előző években, fényes eredményt ért el. Biztosítási tőkéje 9.200.000 frtól 11.288.000 frtra emelkedett; díjtartaléka, mely 1890. dec 31-én 1.650.638 frtot tett, a legjobb értékpapirok-ban az osztrák-magyar banknál le van téve. Tiszta jövedelme a mult évben 63.646 frtra rugott, úgy hogy mindazon tagok, kik 1890 december 31-ig már három év óta teljesítették díjfizetésüket, 20% os osztalékot kaptak. A Gizella egyesület emberbaráti irányánál fogva évenként szegény menyasszonyok közt kihazasítási segélypenzt oszt ki, és az elmúlt 1890-ik évben 52 vagyontalan és érdemes leány részesült ily kihazasítási segély-pénzben. Ezen alap a f. évben jelentékeny ósz-szegről és pedig 19.000 frtól rendelkezik. A ki-hazasítási segélypenzről szóló pályázat éppen most hirdettetik. Oly menyasszonyoknak bélyegmentes folyamodásai, kik az 1891. év folyamán férjhez mennek, érdemes voltak bizonyító okmányaik-bal f. évi június hó végéig az igazgatóság-hoz (Bécs, I. Adlergasse 4.) küldendők. Első sorban oly lányok vétettek tekintetbe, kik az egyesület-nél biztosítva voltak és a kiknek gondviselője el-szegényedése következtében a további díjfizetés-eket nem teljesíthette, továbbá olyan leányok is, a kiknek atyjuk az osztrák vagy magyar hadsereg-nél szolgáltak vagy államtisztviselők volt k, de elszegényedtek vagy meghaltak.

(A szolyvai víz.) melyet eredetileg és évtized óta szűkebb hazájában fiatal savanyu borokkal vegyítve szoktak inni, hirnevének eredetét azon körülménynek köszönheti, hogy még az ily borok mértéktelen élvezete után a különben bekö-vetkezni szokott kellemetlen utóhatások is elmaradnak. Az orvosok megfigyelték ezen paralizáló hatást és csakhamar akadtak, kik a forrás gyógyhatását felismerték és azt szőlőben ajánlták és alkalmazták. Akár preventív szer gyanánt étkezés alatt, akár gyógyszer gyanánt a már kifejldött bajok ellen véve: e víz sohasem hagy cserben; ki erről egyszer meggyőző-dött, az ezen egyszerű, természetes tiszta és a mellett olcsó házi szert mindenkor kéznél fogja tartani.

A közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —

Válasz

a »Több anya« által hozzám intézett nyílt levélre.

Jól esett a hozzám intézett nyílt levélben foglalt felhívás, mert ez eléggé igazolja, hogy a hivatalos működésem megkezdése alkalmával szer-zett s azóta fentartott meggyőződésemmel való; vagyis, hogy a sátoralja-ujhelyi elemi népiskolák-nál, különösen pedig a leánykák nevelésénél sok javítani való van.

Már az 1882. 1883. évben megismerttem ez állapotokat b. e. Trefort Agoston minister öxcellentijával, s tanácskozásunk eredménye lón, hogy késznek nyilatkozott S.-A.-Ujhely elemi is-kolái, különösen pedig a leánynevelés ügyét fel-fogni, s minden áldozatot meghozni, ha a város, mint erkölcsi terület, s ezzel együtt a felekezeti hatóságok segítségére leendenek. E nyilatkozatát tett követte; mert az 1885. évi március hó 1-én 7361. szám alatt kelt rendeletben utasítva lettem a szükséges állami iskolák létesítésére.

Azonban a város, mint erkölcsi testület, nem érezte magát oly anyagi helyzetben, hogy a leg-szentebb ügyhöz megkivántató áldozatot felajánl-hatta volna, a felekezetek pedig saját hitfelekezeti iskoláik fentartásához ragaszkodtak; így boldog emlékü ministerünk jó akarata és szívem legfőbb vágya nem valósulhatott meg, s az állami iskolak szervezését jobb időkre kellett halasztanunk.

A »több anya« feljajdulása talán fel fogja ébreszteni az édes apákat s a nagyrészen édes apákból alakított városi képviselőtestületet s re-ményilem, hogy a 8 osztályu gimnázium megteremtése után épen oly buzgalommal fogják felkarolni az elemi iskolák s ezekkel együtt a leánynevelés szent ügyét, mint a mily buzgalommal felkarolták a gimnáziumot.

Ha tettekkkel, illetőleg a leánynevelés szent ügyéhez illő áldozatokkal fogja a város, mint er-kölcsi testület, igazolni a felsőbb leányiskola szük-ségességét, könnyű lesz az alvófélyben levő gyer-meket életre ébreszteni; mert biztos reményem van, hogy a magyar nemzeti nőnevelésért buzgó-lkodó közokt. kormányunk sietni fog Sátoralja-Uj-hely közönsége s az esdeklő édes anyák segítségére egy oly intézet felállításánál, melybe nyugodt lélekkel adhatnák legdrágább kincseiket, ártatlan leánygyermeküket, tudván azt, hogy ezen intézet-nek nincs s nem is lehet más célja és rendelté-tése, mint a vezetésére bizott leányokat úgy ne-velni, hogy azok munkaszerető, értelmes magyar leányok, később szerető jó nők és gondos anyák legyenek.

A »több anya« felszólítását kedves kötele-ségemnek fogom tartani, s ha kérelmüket megvalósíthatom, lelkem s tanfelügyelői működésem egyik legfőbb vágyát elértem; mert akkor S.-A.-Ujhelyért, illetőleg ártatlan leánygyermekéiért is tehettem s tettem olyat, mi őket egykoron meg-elégedettké s boldogokká teheti.

S.-A.-Ujhely, 1891. május 15.

Az édes mamák tisztelője:

Nemes Lajos,

kir. tanácsos és tanfelügyelő.

HUMOR.

Orosz igazságszolgáltatás.

Egy déloroszországi falusi bíróság előtt egy paraszt ember ügyét tárgyalták, ki azonban a tárgyaláson nem jelent meg, védelmét egy volt kerületi hivatalnokra bízta. A fiskális ügyesen véde-kezett, de a bíróságot nem tudta meggyőzni »vé-dence« ártatlanságáról, azért azt 25 botütésre ítélték. De mivel a vétkes nem volt jelen, a falusi bölcs Salamonok úgy fogták fel a dolgot, hogy a védőn foganatosítják a büntetést, mert ha nem tudta megvédeni, akkor állja ki helyette a huszon-ötöt is. Hiába szabadkozott a fiskális, az ítéletet végrehajtották rajta.

Furfangos leány.

Udvarló: Kisasszony, önt szeretni . . . !

Leány: (Közbevágv.) De hiszen egy krajcár vagyonom sincs!

Udvarló: Ön nem hagyta bevégezni amit mondani akartam, t. i. önt szeretni nem tudom.

Leány: Ugy? csak próbára akartam tenni, mert van 60,000 ft vagyonom! —

Udvarló: Megint nem engedte befejezni mon-dókámat, t. i. önt szeretni nem tudom pénzért, de annál inkább kellemieért. —

Leány: Örvendek, mert a 60,000 ft vagyon csak tréfa volt!

GONDOLATOK.

A vizsgáló tehetség legnagyobb hibája nem abban áll, hogy a célig el nem hatol hanem, hogy azon túl megy.

Az egyik ember ravaszabb lehet, mint a másik ember, de nem lehet ravaszabb mindeniknél.

Igérni
Minde
Nem
Nem
Hitvá
Kold
nem illene
Ad. 1216/9
A Z
régí fegyv
TK. 98
18
Arve
A s
közírté t
Tóth Laj
Tóth Ant
leni 305 f
ben a s.-a
területén
toronyai
Tóth Ant
Gazdagh
és Antal
ményi jog
Antal, ill
hr. sz. S
oldalon 1
Tóth Ant
Antalné s
örzsbeli
tentebb n
előtt 9 ó
nyilvános
fognak a
A
10%át,
és 12 for
törvénye
nov. 1-én
kijelölt
tenni, av
natpénzn
bályszeri
K
ben, 189
Tk. 339
A
hírré tes
lágyi Gy
követelék
helyi ki
Bodrog-
gyi Győ
rab szől
nebb m
píttott k
ján dele
nyilván
eladatni
10%át
1881. é
évi nov
teri ren
kiküldő
értelmé
séről k
tóságna

Christoph Ferencz-féle padlózat-fényezés egyedi raktára.

MALÁRTSIK GYÖRGY

fűszer-, esemege-, bor-, tea-, rum-, Cognac-, rövidárú és ásványvíz-kereskedése

Sátoralja-Ujhelyben (fő-piac).

Alapított 1864-ik évben.

Ajánlja az igen tisztelt fogyasztóknak a következő mindig friss töltésű gyógy-, bor- és savanyú vizek nagy raktárát:

Iblany-, arsen-, kén és vasmentes vizek:

Czigelkai Lajos forrás Parádi
Halli Roncegno
Lipiki Salvator forrás

Keserű vizek:

Ferencz József Rákóczy Ferencz
Erzsébet Rákóczy
Hunyady János Viktória
Hunyadi Árpád Ivándai

Gazdag szénasavas bor- és savanyú vizek:

Ágnes forrás Giesshübl
Bártfai Gleichenbergi
Bikszádi Margit gyógyforrás
Borszéki Marienbadi keresztúti forrás
Czigelkai István forrás Polenai
Carlsbadi viz: örvény-, Seltersi
malom-, vár- és szikla forrás Szolyvai
Szulini savanyú viz.

Minden legkisebb rendelvény jutányos ár mellett legpontosabban eszközöltetik. — Nagyobb vételek előnyben részesülnek. — Üres palackok tiszta állapotban, megfelelő árban visszavétnének. 10

Megtakarítás végett! olesó és biztos rovarirtó por, a drága üvegek helyett bármely mennyiségű papír csomagokban kimérve, nálam kapható.

Fürdő-megnyitás.

Az erdőbényei erős vasgálicz és timsós tartalmu gyógyfürdő. 1891. május 1-én megnyitott.

Kiváló sikerrel használható: görvélykóros, csúzos, köszvényes bántalmaknál; ily természetű idegzsabáknál, izületdaganatoknál, izületmerevségnél, csonthártyalobnál, izombénulásoknál, bőrbántalmaknál. A női ivarszervek betegségeiben, minők: havi rendellenességek, kifolyások, méh körüli izzadmányok, hólyaghurut, hólyaggyengeség, sápkór, vérhiány, ideges gyengeség és ideges izgatottság, szintén kitűnő gyógyhatása van.

Kellemes, enyhe, egyenletes, élenyűdus, por- és szélmentes hegyi légkörénél fogva, üdülő gyógymenhely idült torok-, légeső-, tüdő-, fül- és szembántalmakban s malaria-lázban szenvedők részére.

Orvosi rendelre kaphatók és alkalmazhatók: bényei vastimföld. póstyéni kén-izzap, franzensbadi lápföld- és lápsó-, erzsébet-sósfürdői sókivonat-fürdők; massage-, savó- és tejgyógymód.

Ivó gyógymódhoz folyvást készletben van friss töltésű bártfai, franzensbadi, roncegnoi, levigói, halli, csizi, lipiki, karlsbadi, marienbadi, luhi, mohai, gleichenbergi, seltersi s budai ásványvizek.

A t. vendégek használatára s rendelkezésére áll 30 átjavitott csinos, egészséges szoba 10 porcellán-, 50 fakáddal.

Építettett új tágas étterem, olvasó szoba. Szórakoztatásra szolgálnak lapok, kölcsönkönyvtár, zongora, naponkinti lézene, függő s dobó tekepálya, széllövő tér; bővített sétány, kényelmes padokkal ellátva, lassan emelkedő árnyékos erdei utak.

Jó, izletes és olcsó konyha, és pontos kiszolgálásról kezeség nyujtatik.

Uj izraelita s izletes ételeket szolgáló vendéglős is van.

Helyben van posta, kézi gyógytár. Fürdőorvos: dr. Kun Zoltán.

Vasuti s távirdaállomás Liszka-Tolcsván (Zemplénmegye), hol kocsik mindig kaphatók. A fürdőhöz onnan kis óra alatt, jó országúton juthatni.

Minden felvilágosítást készségesen nyujt

Schwinger Sándor,

fürdő-bérlő.

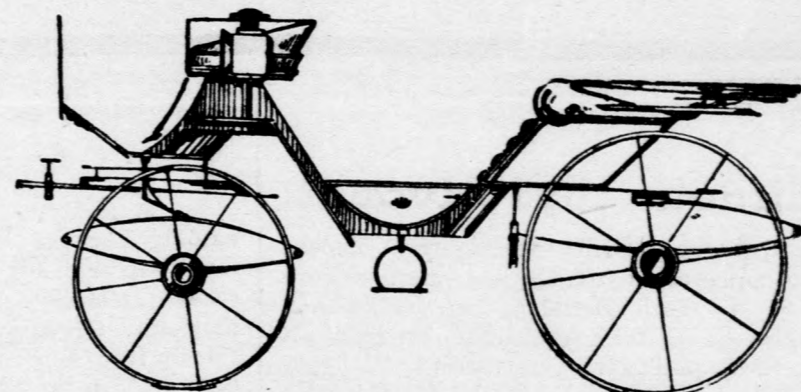
Egy emeleti utcai lakás azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítást nyerhetnek Malártsik Gy. kereskedésében.

HERCZ ZSIGMOND

gazd. gépgyára kazánműhelye és vasöntődéje
MISKOLCZON.

Ajánlja vasöntődjét mindennemű géprészek öntésére kereskedelmi öntvények, építészeti öntvények, oszlopok, minta vagy rajzszerinti elkészítésére, szóval minden e szakba vágó munkákra jutányos árak mellett.

Kitűnően berendezett gépműhelyem-ben minden gépmunkát és javítást pontosan eszközölök. 3-3

HIRDETMEY.

Alulirott van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy S. a -Ujhelyben, Kossuth-utca 188. szám alatt lévő

kocsi gyártó műhelyemben

készletben lévő mindennemű kocsikat és a gazdálkodáshoz szükséges könnyű és nehezebb szekereket, valamint könnyű magyar és lengyel formájú homokfutó szekereket különféle kivitelben és leszállított áron adok el.

Megrendeléseket és javításokat a legrövidebb idő alatt pontosan teljesítek és üzletemből kikerült munkákért felelősséget vállalok.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam

Kulits János,

kocsi gyártó.

Nagy Boceki vasuti állomástól 3/4 órány távolságra.

Gyertyanliget

(KABOLA-POLYÁNA)
GYÓGYFÜRDŐ.

(Máramaros megyében).

Fürdő, ivó és tejkura, klimatikus gyógyhely és hidegviz intézet (massage és villamozással).

Gyertyanliget hirneves, pompás szép fekvése által csodálatosan védett por- és szélmentes helyen, 1600 lábnyi tengerfölötti magasságban. Levegője hegyi, élenyűdus, tiszta és felette egészséges. Vasas, savanyú vizei igen kellemetes izűek, könnyen emészthetők és gyors hatásúak. Az ujonnan épült, modern berendezésű **hidegviz gyógyintézetében a Prissnitz-féle kura**, megfelelő diétaival alkalmaztatik. Kiváló siker: **vérszegénység** — sápkór — minden női bántalmak, idegség, (különösen **ingyongeség** neurasthenia), **gyomor** és **bélbajok**, változásnál stb. Lakások, új építkezések folytán biztosítva vannak! A szobabeli kiszolgáltatás az igazgatóság által biztosítva van és felügyelte alatt áll. (Az élelmezés minden igényt kielégíteni képes. Az árak mérsékeltek. Az elő- és ntó-év-ában 20%-al olcsóbb.) Prospectust kívánatra bérmentve küld és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

3-3 **A FÜRDŐ-IGAZGATÓSÁG.**

Szolyva-hársfalvai gyógyfürdő

— Posta, távirda és vasuti állomás —

Climatikus gyógyhely és hidegviz-gyógyintézet, gyönyörű hegyes fekvéssel és sétányokkal.

Gyógyhatványok: **IVÓKURA** Stefánia forrás kitűnő alkalikus ásványvize, továbbá vasas és szénasavas fürdője, **hidegvizkura**, frissen fejt- és aludtfej-, massage és villanyosság kura.

Gyógyjavallatok: légsőhurut, tüdőbántalmaknál, vérszegénység, sápkór, emésztőszervi bajoknál, szivdobogás, idegbajok, máj-, lép-, aranyér- és női betegségeknél, görvélykór, syphilis és Rheumánál.

Idény: május 15-től szeptember 15-ig, kitűnő ellátás és lakás, e téren tapasztalt orvosi kezelés.

Értesítéssel és prospectussal szivesen szolgál

a fürdőigazgatóság.

Eladási hirdetmény.

Gróf Hadik-Barkóczy Endre úr ömeltósága varannói méneséből **f. évt május hó 26-án** Varannón nyolcz kocsi ló, öt darab négy éves, öt darab három éves, hat darab két éves és három darab egy éves számfeltti s kiselejtített csikó leend árverés útján eladva, melyről a venni szándékozók ezennel értesitetnek.

A gróf Hadik-Barkóczy hitbizomány gazdasági felügyelősege.

2-2

S. a Ujhely, nyomtatott a »Zemplén« gyorssajtóján.

A csalogány-utcai utcára szolgáló 2 szoba, 1 előszoba, konyha s a többi szükséges mellék helyiségek ből álló lakás minden órában bérbe adó.

Szeghy Ágoston.